



DISGRIFIAD SWYDDOGAETH

CYNGHORYDD Y FWRDEISTREF SIROL S.L.REES

Mae'r Disgrifiad Swyddogaeth yma'n berthnasol i'ch swyddogaeth yn:

- Aelod Etholedig
- Aelod sy'n cynrychioli'r Adain Weithredol ar y Panel Mabwysiadu Canolog
- Aelod o Bwyllgor Rheoleiddio (Cadeirydd y Pwyllgor Cynllunio a Datblygu)
- Aelod o'r Pwyllgor Archwilio
- Aelod o Bwyllgor y Gwasanaethau Democrataidd
- Aelod o'r Pwyllgor Craffu – Cyllid a Chyflawniad
- Cyfranogwr mewn rhaglen Datblygu Aelodau briodol

EICH SWYDDOGAETH YN AELOD ETHOLEDIG

Yn atebol:

- I'r Cyngor llawn
- I'r Etholwyr

Diben a Gweithgaredd y Swyddogaeth:

Cynrychioli a rhoi cymorth i'ch etholwyr a'ch cymunedau:

- Cynrychioli buddiannau eich Adran Etholiadol.
- Hyrwyddo'r Cyngor yn eich Adran Etholiadol a'r cymunedau rydych chi'n eu gwasanaethu.
- Bod yn ddolen gyswllt ac yn gyfrwng cyfathrebu i'r gymuned ar strategaethau, polisiau, gwasanaethau, a gweithdrefnau'r Cyngor.
- Cynrychioli etholwyr unigol a sefydliadau/mudiadau lleol, gan fynd ar ôl achosion unigol ar eu rhan a gwasanaethu pawb mewn modd teg a chyfartal.
- Cysylltu ag Aelodau Gweithredol, Aelodau eraill o'r Cyngor, Swyddogion y Cyngor a sefydliadau partner i sicrhau bod anghenion y cymunedau lleol yn cael eu hadnabod, eu deall a'u diwallu.

- Hyrwyddo goddefgarwch a chydlynid yn y cymunedau lleol.
- Ymateb i unrhyw gwestiynau gan y cyhoedd (yn ôl yr angen) yng nghyfarfodydd y Cyngor.

Gwneud penderfyniadau, a bwrw golwg ar gyflawniad y Cyngor:

- Cymryd rhan yng nghyfarfodydd y Cyngor llawn, dod i benderfyniadau gwybodus a chytbwys yn ôl yr wybodaeth briodol, a bwrw golwg ar gyflawniad y Cyngor.
- Parchu egwyddorion democratiaeth a chyfrifoldeb ar y cyd ynglŷn â dod i benderfyniadau.
- Hyrwyddo trefniadau effeithiol ac effeithlon parthed darparu gwasanaethau'r Cyngor a gwasanaethau cyhoeddus eraill.
- Bod yn effro i'r Polisi Diogelu Corfforaethol a chynorthwyo'r Cyngor i gydymffurfio ag ef

Dolen gyswllt i'r polisi:

<http://inform/cy/policiesandprocedures/otherpolicies/corporatesafeguardingpolicy.pdf>

Cynrychioli'r Cyngor

- Cynrychioli'r Cyngor ar gyrff partneriaeth lleol (o'ch penodi iddyn nhw), gan hyrwyddo buddiannau a lles cyffredin y naill ochr a'r llall, a hybu cydweithredu.
- Cynrychioli a bod yn eiriolydd dros y Cyngor ar gyrff cenedlaethol ac mewn achlysuron cenedlaethol (o'ch penodi).

Cynrychioli'r Adain Weithredol

- Cynrychioli'r Adain Weithredol ar y Panel Mabwysiadu Canolog

EICH SWYDDOGAETH YN GADEIRYDD PWYLLGOR RHEOLEIDDIO (PWYLLGOR CYNLLUNIO A DATBLYGU)

Yn atebol:

- I'r Cyngor llawn

Cyfrifoldebau:

- Cadeirio cyfarfodydd o'r Pwyllgor Cynllunio a Datblygu.
- Gwybod am natur led-farnwrol trefnau gwneud penderfyniadau gan y Pwyllgor Rheoleiddio.
- Gweithredu yn ôl gofynion technegol, cyfreithiol, a gweithdrefnol i oruchwylio swyddogaethau'r pwyllgor mewn modd teg a chytbwys.

- Bod yn drylwyr ac yn wrthrychol wrth dderbyn cyngor proffesiynol ac arbenigol am gynnal cyfarfodydd ac achosion/ceisiadau unigol ger bron y Pwyllgor, ac wrth ymateb i'r cyngor hwnnw.
- Cymryd rhan effeithiol yng nghyfarydodydd y Pwyllgor Rheoleiddio, gan ofalu ei fod yn cadw'r ddysgl yn wastad rhwng ystyriaethau lleol ac argymhellion ynghylch polisiâu i ddibenion dod i benderfyniadau effeithiol.
- Dod i benderfyniadau gwybodus a chytbwys yn ôl yr wybodaeth briodol, yn unol â chylch gorchwyl y Pwyllgor, sy'n cyd-fynd â gofynion y gyfraith, y cyfansoddiad, a gofynion y polisiâu perthnasol.

EICH SWYDDOGAETH YN AELOD O'R PWYLLGOR ARCHWILIO

Yn atebol:

- I'r Cyngor llawn
- I Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio

Cyfrifoldebau:

- Adolygu a sicrhau cydlynu'r Cynllun Archwilio Blynyddol, ar ffurf cynlluniau gwaith archwilio mewnol/allanol wedi'u cyfuno.
- Trafod Datganiadau Blynyddol ar Reoli Mewnol.
- Sicrhau bod y Pwyllgor yn derbyn ac yn ystyried adroddiadau gan yr Archwilydd Mewnol a'r Archwilydd Dosbarth, mewn perthynas â materion o ran gonestrwydd ariannol a llywodraethu corfforaethol, ac yn rhoi cyfle i drafod materion o'r fath yn uniongyrchol gyda'r Archwilydd/Archwilwyr.
- Monitro a gwerthuso cyflawniad staff archwilio mewnol ac allanol, a safon eu gwaith, yn enwedig mewn perthynas â materion gonestrwydd ariannol a llywodraethu corfforaethol.
- Cynorthwyo'r Cadeirydd wrth weithredu'n fan cyflafareddu, lle na all Uwch Swyddogion yr Awdurdod gytuno ar argymhellion arwyddocaol ar gyfer yr adroddiad archwilio.
- Derbyn a thrafod adroddiadau ad hoc ar unrhyw faterion arwyddocaol sy'n ymwneud â thwyll, lladrad neu faterion priodol eraill sy'n torri Rheolau Gweithdrefn Ariannol yr Awdurdod, yn rhan o'r gwaith datblygu diwylliant gwrth-dwyll.
- Bod â dealltwriaeth glir o Rheolau Gweithdrefn Ariannol yr Awdurdod.
- Adolygu effeithlonrwydd a chymhwysiad Rheolau Gweithdrefn Ariannol yr Awdurdod, gweithdrefnau a rheolaethau mewnol cysylltiedig bob hyn a hyn.
- Hyrwyddo ac adolygu unrhyw fesurau sydd wedi'u llunio i godi proffil gonestrwydd o fewn y Cyngor.
- Trafod adroddiadau cenedlaethol y Comisiwn Archwilio a Swyddfa Archwilio Cymru sy'n berthnasol i waith yr Awdurdod.
- Dod i benderfyniadau sy'n ymwneud â datganiadau ariannol sy'n codi o ganlyniad i adroddiadau gan Archwilwyr Allanol y Cyngor o dan Safonau Archwilio (y DU ac Iwerddon) 260.

EICH SWYDDOGAETH YN AELOD O BWYLLGOR Y GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD

Yn atebol:

- I'r Cyngor llawn
- I Gadeirydd Pwyllgor y Gwasanaethau Democrataidd

Cyfrifoldebau:

- Penodi Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd.
- Adolygu'r ddarpariaeth o staff, swyddfeydd/cyfleusterau ac adnoddau eraill sydd ar gael i Bennaeth y Gwasanaethau Democrataidd yn rheolaidd, gan sicrhau bod y rhain yn ddigonol.
- Penodi Is-bwyllgorau a Chadeiryddion Is-bwyllgorau i ymgymryd â swyddogaethau sy'n cael eu dirprwyo gan y Pwyllgor.
- Trafod adroddiadau sydd wedi'u paratoi gan Bennaeth y Gwasanaethau Democrataidd.
- Datblygu Strategaeth Datblygu Aelodau yr Awdurdod.
- Sicrhau gall Aelodau fanteisio ar lefel resymol o hyfforddiant a datblygiad fel sy'n cael eu disgrifio yn y Strategaeth Datblygu Aelodau a Siarter Cymru ar gyfer Cefnogi a Datblygu Aelodau.
- Sicrhau bod y gyllideb ar gyfer Datblygu Aelodau yn ddigonol.
- Sicrhau gall Aelodau fanteisio ar gynllunio datblygu personol ac adolygiadau datblygu personol blynyddol.
- Gweithredu yn ôl gofynion technegol, cyfreithiol, a gweithdrefnol i gyfrannu at swyddogaethau'r pwyllgor mewn modd teg a chytbwys.
- Bod yn drylwyr ac yn wrthrychol wrth dderbyn cyngor proffesiynol ac arbenigol am gynnal cyfarfodydd ac achosion o flaen y Pwyllgor.
- Cymryd rhan effeithiol mewn cyfarfodydd o Bwyllgor y Gwasanaethau Democrataidd.
- Dod i benderfyniadau gwybodus a chytbwys yn ôl yr wybodaeth briodol, yn unol â chylch gorchwyl y Pwyllgor, sy'n cyd-fynd â gofynion y gyfraith, y cyfansoddiad, a gofynion y polisïau perthnasol.
- Deall swyddogaethau priodol Aelodau, Swyddogion a phartïon allanol sy'n gweithredu o fewn maes cyfrifoldeb Pwyllgor y Gwasanaethau Democrataidd.

EICH SWYDDOGAETH YN AELOD O'R PWYLLGOR CRAFFU – CYLLID A CHYFLAWNIAD

Yn atebol:

- I'r Cyngor llawn
- I'r Cyhoedd
- I Gyrff Rheoleiddio Allanol
- I Gadeirydd y Pwyllgor Craffu – Cyllid a Chyflawniad

Cyfrifoldebau:

- Mynychu a chymryd rhan yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Craffu – Cyllid a Chyflawniad – a bod yn gyfarwydd â'i gylch gorchwyl.
- Cynorthwyo ynglŷn â chyfeiriad ac arweiniad ar gyfer y broses graffu, gan adolygu'n barhaus ei chyflawniad o fewn fframwaith ehangach y Cyngor ar gyfer gwneud penderfyniadau gwleidyddol.
- Cymryd rhan weithredol i baratoi Rhaglenni Gwaith ar gyfer y Gweithgorau / Pwyllgor Craffu – Cyllid a Chyflawniad, fel y bo'n briodol.
- Mynychu cyfarfodydd o'r Pwyllgor Craffu – Cyllid a Chyflawniad, neu'r Gweithgorau sy'n codi o hynny, fel y bo'n briodol, gan ofalu bod yr holl waith gofynnol yn cael ei gyflawni'n briodol ac o fewn amser rhesymol.
- Cyfrannu at waith y Pwyllgorau a'r Gweithgorau Craffu, fel y bo'n briodol ac yn angenrheidiol.
- Cadw yn gyfarwydd â'r holl faterion sydd i'w trafod yn rhan o Raglen Waith y Cabinet, a'r Hysbysiadau o Benderfyniadau sy'n codi o gyfarfodydd y Cabinet a chyfarfodydd Pwyllgor y Cabinet, er mwyn nodi cysylltiadau posibl â'r broses graffu.
- Mynychu cyfarfodydd y Cabinet a chyfarfodydd Pwyllgor y Cabinet, pan fydd hynny'n briodol, er mwyn ategu'r wybodaeth sy'n deillio o waith craffu, neu mewn cysylltiad â Rhaglen Waith y Cabinet.
- Arfer yr hawl i 'alw i mewn', er mwyn ailystyried penderfyniadau sydd wedi'u gwneud, ond sydd heb eu gweithredu eto gan yr Adain Weithredol yn unol ag Adran 17 o Ran 4 o Gyfansoddiad y Cyngor.
- Galw'r Adain Weithredol i gyfrif, fel y bo'n briodol, er mwyn sicrhau gwelliant parhaus yn y gwasanaethau trwy:
 - o Adolygu a chraffu ar benderfyniadau a chyflawniad yr Adain Weithredol a/neu'r Pwyllgorau, a Swyddogion y Cyngor.
 - o Adolygu a chraffu ar gyflawniad y Cyngor mewn perthynas â'i amcanion polisi, targedau cyflawni, a/neu feysydd gwasanaeth penodol.
 - o Monitro cyflawniad yn erbyn strategaeth y gyllideb.
- Gwneud cais i Aelodau o'r Cabinet a/neu Swyddogion ymddangos gerbron y Pwyllgor Craffu – Cyllid a Chyflawniad – pan fydd hynny'n angenrheidiol a phriodol, er mwyn ateb cwestiynau ynglŷn â'u gweithgareddau sy'n gysylltiedig â gwaith craffu.
- Cyflwyno tystiolaeth/cyngor/cynigion sy'n codi yn sgil y broses graffu i'r Adain Weithredol a/neu'r Pwyllgor priodol a/neu'r Cyngor.
- Dadansoddi goblygiadau'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn adroddiadau monitro'r gyllideb, o ran rheoli adnoddau'r Cyngor yn effeithiol, a'i chysylltiadau â chyflawniad gwasanaethau.
- Adrodd i'r Cyngor a'r Cabinet ar faterion y gyllideb yn dilyn proses ymgynghori statudol.
- Cymryd rhan, yn ôl y gofyn, yng ngwaith paratoi Adroddiadau Blynnyddol sy'n nodi'r gwaith sydd wedi'i wneud a chyflawniadau Gweithgorau'r Pwyllgor Craffu – Cyllid a Chyflawniad.

- Cymryd rhan weithredol mewn gweithgareddau datblygu Aelodau ar gyfer Aelodau Craffu, gan alluogi cyfranogiad llawn a gweithredol o fewn y broses graffu.
- Monitro hynt gwaith a chyflawniad y gwasanaethau unigol a chyrrff/sefydliadau allanol priodol, gan gynnwys pwyllgorau ar y cyd.
- Gwerthuso a fo'r polisiâu, strategaethau a chynlluniau'r Cyngor yn gwireddu, gyda threigl amser, y canlyniadau sydd wedi'u bwriadu ar gyfer pobl leol.
- Mynd ati i ymgysylltu â'r gymuned a sefydliadau lleol er mwyn cael eu barn ar faterion neu gynigion sy'n effeithio ar yr ardal, ac, os yw hynny'n briodol, eu hannog i fynd i gyfarfodydd craffu.
- Gofalu bod y broses graffu yn cyfrannu at hybu lles yn y gymuned, a bod gwasanaethau cyhoeddus yn ymateb i anghenion y bobl.
- Adolygu a chraffu ar gyflawniad asiantaethau allanol, trwy ddatblygu dull o fynd ati dan bartneriaeth trwy ddulliau craffu ar y cyd.
- Yn unol â Gorchymyn Rhif 1 Personau Dynodedig (Llywodraeth Leol (Cymru) Mesur 2011) fel y bo'n briodol, gofyn am wybodaeth ac ymatebion gan y "personau dynodedig" priodol, a gwahodd y personau hynny / person hwnnw i fynychu cyfarfod/cyfarfodydd o'r Pwyllgor, yn ôl y gofyn
- Pennu meysydd polisi neu dangyflawni y mae angen eu gwella, ceisio cymorth arbenigol, a darparu tystiolaeth, cyngor, argymhellion a chynigion i'r Cyngor neu'r Adain Weithredol eu trafod.
- Monitro hynt a chyflawniad unrhyw fater o fewn cylch gorchwyl y Pwyllgor Craffu – Cyllid a Chyflawniad, neu'r Gweithgorau, sy'n effeithio ar yr ardal neu'i thrigolion, ac os y farn yw bod hynny'n angenrheidiol, ymgymryd ag ymchwiliad manwl a thrylwyr i fesur y canlyniadau neu'r trefniadau ar gyfer cynnal gwasanaethau.
- Unrhyw ddyletswyddau perthynol eraill y mae Cadeirydd y Pwyllgor Craffu – Cyllid a Chyflawniad – yn eu pennu.

DATBLYGU AELODAU

- Cydymffurfio â Chod Ymddygiad y Cyngor, a chynnal y safonau gorau posibl o ran ymddygiad a moeseg yn y ffordd byddwch chi'n ymgymryd â'ch dyletswyddau.
- Cymryd rhan weithredol mewn gweithgareddau datblygu Aelodau ar gyfer Rheoli Datblygu, gan alluogi cyfranogiad llawn a gweithredol o fewn y broses Rheoli Datblygu.
- Dealltwriaeth gadarn o'r Cod Arfer Dda mewn perthynas â'r Pwyllgor Rheoli Datblygu, a pharchu'r darpariaethau sydd iddyn nhw.
- Ymgymryd â hyfforddiant mewn perthynas â diogelu plant ac oedolion sydd mewn perygl ac anghenion hyfforddiant ychwanegol, e.e. mewn perthynas â'ch swyddogaeth briodol a fydd yn cael sylw yn rhan o'ch Adolygiad Datblygiad Personol parhaus.
- Manteisio ar gyfleoedd datblygu er mwyn gwella'ch dealltwriaeth o'ch swyddogaeth ar Bwyllgorau/Cyrrff Allanol ac ati, byddwch chi wedi'ch penodi iddyn nhw.
- Manteisio ar gyfleoedd datblygu ar gyfer Aelodau/Cynghorwyr.

GWERTHOEDD

- Ymrwymo wrth werthoedd y Cyngor a'r gwerthoedd canlynol mewn Swydd gyhoeddus:
 - o Bod yn agored a thryloyw
 - o Bod yn onest a dilwgr
 - o Bod yn oddefgar a pharchus
 - o Bod yn anwahaniaethol a theg
 - o Derbyn gwahaniaeth mewn diwylliant
 - o Cynaliadwyedd

LlofnodS. L. Rees.....

Enw Sharon Rees.....

Dyddiad.....15.12.20.....